

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Sžo/22/2014
Identifikačné číslo spisu:	6013201483
Dátum vydania rozhodnutia:	26.06.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Závadská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:6013201483.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členov senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Márie Usačovovej, v právnej veci žalobcov: 1/ S. K. bytom v I., a 2/ Obyvatelia pre Sliač, občianske združenie, so sídlom v Sliači, Letecká č. 2, zastúpených JUDr. Maroš Uhaľom, advokátom a konateľom Advokátskej kancelárie UHAĽ s.r.o., so sídlom vo Zvolene, Nám. SNP č. 6/11, proti žalovanému Okresnému úradu Zvolen, odbor starostlivosti o životné prostredie, ako právnenému nástupcovi Obvodného úradu životného prostredia Zvolen, so sídlom vo Zvolene, Námestie SNP č. 96/50, o preskúmanie rozhodnutia z 18. júla 2013 č.j. A/2013/00876/Rozh/Mar, vo veci ochrany životného prostredia, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 11. decembra 2013, č. k. 23S/290/2013-39, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 11. decembra 2013, č. k. 23S/290/2013-39, p o t v r d z u j e .

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ náhradu trov konania v sume 170,44 € na účet JUDr. Maroša Uhaľa, advokáta a konateľa Advokátskej kancelárie UHAĽ s.r.o., so sídlom vo Zvolene, vedený v T., a.s., pobočka U., č.ú. XXXXXXXXXXX/XXXX, VS: 25413, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 11. decembra 2013, č. k. 23S/290/2013 - 39, podľa § 250j ods. 2 písm. a) OSP zrušil rozhodnutie žalovaného z 18. júla 2013 č.j. A/2013/00876/Rozh/Mar, ktorý podľa § 7 ods.5 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 24/2006 Z. z."), rozhodol, že navrhovaný strategický dokument „Územný plán mesta Sliač - Zmeny a doplnky č.6", uvedený v predložennom oznámení o strategickom dokumente sa nebude posudzovať podľa zákona č. 24/2006 Z. z..

Súd prvého stupňa zistil, že predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie žalovaného podľa zákona č. 24/2006 Z.z. ako výsledok zisťovacieho konania. Podľa odôvodnenia rozsudku jeho vydaním došlo reálne k zásahu do právnej sféry žalobcov, pretože ním boli dotknuté ich práva a právom chránené záujmy, najmä právo brániť základné práva ustanovené v článku 44 Ústavy Slovenskej republiky, a to v

dôsledku nesprávneho postupu žalovaného, nesplnenia jeho povinností v zmysle § 7 ods. 4 a 5 citovaného zákona, ako aj v dôsledku nesprávneho záveru o vedení zisťovacieho konania a posudzovania strategického dokumentu podľa § 7 zákona č. 24/ 2006 Z.z. a o vylúčení povinného posudzovania podľa § 4 ods. 1 zákona č. 24/ 2006 Z.z.. Uviedol, že v súlade s § 6a ods. 1, 2 písm. a/ a c/ zákona č. 24/ 2006 Z.z. treba považovať žalobcov za zainteresovanú verejnosť pri posudzovaní vplyvov strategických dokumentov. Z uvedeného statusu pre nich vyplýva právo zúčastniť sa prípravy a posudzovania vplyvov strategického dokumentu, vrátane práva podať písomné stanovisko podľa § 6 ods. 6 zákona č. 24/ 2006 Z.z., s ktorým sa žalovaný musí v odôvodnení rozhodnutia podľa § 7 ods. 5 zákona č. 24/ 2006 Z.z. náležite vysporiadať. Podľa názoru krajského súdu boli splnené zákonom stanovené predpoklady pre povinné posudzovanie vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 24/ 2006 Z.z. .

Krajský súd nepovažoval za správny právny názor žalovaného o vedení zisťovacieho konania s poukazom na § 4 ods. 2 písm. c) zákona s odôvodnením, že aj keď ide o zmenu územného plánu, treba prihliadať na jej obsah a skúmať, v čom táto zmena spočíva. Predmetný strategický dokument je dokumentom v oblasti územného plánovania, ktorého súčasťou je návrh plánu výstavby rýchlostnej cesty. Predstavuje teda trasovanie rýchlostnej cesty - jej nové zakreslenie do územného plánu. Rovnako ako žalobcovia 1/ a 2/, aj súd považoval za právne bezvýznamné, či je jeho zakreslenie riešené v rámci doplnku územného plánu alebo ako nový územný plán. Na trasovanie rýchlostnej cesty je potrebné povinné posudzovanie, lebo ide o strategický dokument v oblasti územného plánovania, ktorý tvorí rámec na schválenie niektorej z navrhovaných činností v prílohe č. 8 (diaľnice a rýchlostné cesty sa musia posudzovať bez limitu) a má významný vplyv na životné prostredie. Krajský súd ďalej poukázal na obsah dôvodovej správy k zákonu č. 24/2006 Z.z., z ktorej vyplýva, že posudzovanie strategických dokumentov z hľadiska vplyvu ich realizácie na životné prostredie je veľmi dôležitým inštitútom, pretože prijatie strategického dokumentu v značnej miere ovplyvňuje realizáciu konkrétnych činností - napr. koncepcia rozvoja diaľničnej siete predurčuje jednotlivé stavby diaľnic na niekoľko rokov dopredu. Posudzovanie strategických dokumentov umožňuje riešiť zásadné problémy, ktoré už nie je možné riešiť a postihnúť pri posudzovaní stavieb, zariadení a činností.

Krajský súd ďalej uviedol, že Mesto Sliač ako obstarávateľ na svojej webovej stránke zverejnilo oznámenie o doplnku č. 6 Územného plánu Mesta Sliač s možnosťou proti nemu namietať a zasielať pripomienky v termíne do 5. júla 2013 podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov. Podľa oznámenia na úradnej tabuli bolo možné namietať a pripomienkovať oznámenie predmetného strategického dokumentu v zmysle zákona č. 24/2006 Z.z. do 3. júla 2013. Krajský súd zastáva stanovisko, že námietky žalobcu 1/ a petícia petičného výboru mali byť považované podľa ich obsahu aj za námietky a pripomienky k zverejnenému oznámeniu strategického dokumentu v zmysle zákona č. 24/2006 Z.z.. Ak obstarávateľ nedoručil tieto listiny žalovanému a ak ich obsah neposudzoval v konaní podľa zákona č. 24/2006 Z.z., žalovaný postupoval v rozpore s právom na ochranu životného prostredia a s článkom 3 ods. 2 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (ďalej len „Aarhuský dohovor“), v zmysle ktorého každá strana sa má snažiť zabezpečiť, aby úradníci a orgány podporovali a usmerňovali verejnosť pri požadovaní prístupu k informáciám, uľahčovali jej účasť na rozhodovacom procese a pri požadovaní prístupu k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia. Rovnako je takýto postup v rozpore s článkom 6 ods. 2 Aarhuského dohovoru aj s článkom 2 Smernice č. 2003/35/ES, z ktorých vyplýva, že žalovaný ako aj obstarávateľ, mali pomáhať zainteresovanej verejnosti pri uplatňovaní ich práv, na čo žalobcovia 1/ a 2/ poukázali. Aj podľa názoru súdu prvého stupňa postup žalovaného bol výlučne formalistický. Navyše bolo potrebné zohľadniť, že v danom prípade obstarávateľom strategického dokumentu je Mesto Sliač, ktoré je zároveň aj dotknutou obcou. Postup Mesta Sliač pri zverejňovaní strategického dokumentu preto nezodpovedá článku 2 Smernice č. 2003/35/ES, pretože spôsob informovania verejnosti má byť prostredníctvom verejných oznámení alebo iných vhodných prostriedkov, pričom Smernica výslovne uvádza elektronické médiá, preto spôsob oznámenia len na úradnej tabuli, súd považuje za nedostatočný spôsob. Aj keď § 6 ods. 1 zákona č. 24/2006 Z.z. ukladá informovať povinne len na úradnej tabuli a nepovinne aj iným spôsobom v mieste obvyklým, súd má za to, že takúto právnu úpravu je potrebné vykladať eurokomformným spôsobom, ktorý zahŕňa v sebe zverejňovanie takéhoto oznámenia aj na internetovej stránke.

Krajský súd sa stotožnil s tvrdením v žalobe, že postup žalovaného a jeho rozhodnutie vo veci, nezodpovedá zákonu o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, ani Aarhuskému dohovoru, pričom zároveň ním došlo k zásahu do základného práva žalobcov ustanoveného v článku 44 Ústavy Slovenskej republiky, v dôsledku čoho pre nesprávne právne posúdenie veci napadnuté rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Krajský súd úspešným žalobcom 1/ a 2/ podľa § 250k ods. 1 OSP priznal náhradu trov konania, ktoré pozostávajú z náhrady trov právneho zastúpenia, vrátane DPH v sume 544,70 € a z náhrady za zaplatený súdny poplatok vo výške 70 €.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný odvolanie. Namietal, že žalobou napadnuté rozhodnutie správneho orgánu nie je preskúmateľné v správnom súdnictve, lebo nemá povahu rozhodnutia, vydaného v správnom konaní. Na zisťovacie konanie sa nevzťahuje správny poriadok a rozhodnutie vydané v zisťovacom konaní je odborným podkladom pre schválenie strategického dokumentu (§ 2 písm. e/ zákona č. 24/2006 Z.z.). Namietal, že z hľadiska svojej záväznosti má rovnakú povahu ako záverečné stanovisko z posúdenia strategického dokumentu (§ 14 zákona č. 24/ 2006 Z.z.), preto sa naň per analogiam legis vzťahuje § 15 ods. 1 zákona č. 24/ 2006 Z.z.. Toto rozhodnutie nezakladá, nemení ani neruší žiadne práva či povinnosti konkrétnych subjektov. Môže byť súdom preskúmané, ale až vtedy, keď dôjde k reálnemu zásahu do právnej sféry žalobcov následným rozhodnutím. Poukázal na rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. augusta 2009, sp. zn. 3 Sžp 6/2008 a z 28. júna 2012, sp. zn. 8 Sžp/15/2011.

Namietal nesprávny právny názor krajského súdu o aktívnej legitimácii žalobcov. Tvrdil, že aktívna legitimácia žalobcu podľa ustanovenia § 250 ods. 2 OSP predpokladá, že subjekt, ktorý o preskúmanie rozhodnutia žiada, bol nositeľom verejného hmotného subjektívneho práva. Vo vzťahu k žalobcovi 1/ bolo treba uvážiť, či rozhodnutie žalovaného bolo spôsobilé zasiahnuť do tohto základného práva. Ak samotným rozhodnutím, ktoré je výsledkom zisťovacieho konania ešte nemôže dôjsť k zásahu do právnej sféry fyzických o právnických osôb, ale k takému zásahu môže dôjsť až následným rozhodnutím, konštituujuúcim práva a povinnosti fyzickým a právnickým osobám, pre ktorý je podkladom, potom je zjavné, že ani žalobcovi 1/ aktívna procesná legitimácia nesvedčí, lebo táto je daná len tomu, u koho je mysliteľné, aby bol dotknutý no svojich hmotných právach. Žalobca 2/ podľa názoru žalovaného nie je nositeľom práva na priaznivé životné prostredie, lebo je právnickou osobou, ktorej toto právo pojmovo neprislúcha. Navyše žalobca 2/ v čase vydania rozhodnutia vôbec neexistoval. Žalovaný súčasne podotkol, že podľa jeho názoru aktívnu legitimáciu žalobcom 1/ a 2/ nezakladá ani právo Európskej únie. Územný plán je strategickým dokumentom, nie navrhovanou činnosťou. Na strategické dokumenty sa vzťahuje smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2001/42/ES o posudzovaní vplyvov niektorých plánov a programov na životné prostredie (tzv. smernica SEA), resp. smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/35/ES, ktorou sa zabezpečuje účasť verejnosti pri navrhovaní určitých plánov a programov týkajúcich sa životného prostredia a ktorou sa mení a dopĺňa s ohľadom na účasť verejnosti a prístup k spravodlivosti. Tieto smernice pritom ustanovujú podobné čl. 10a smernice EIA o možnostiach iniciácie súdneho prieskumu zo strany občianskych združení neobsahujú. Právo žalobcov na prístup k súdu v tomto type konania nemožno vyvodit' ani z tzv. Aarhuského dohovoru.

Žalovaný namietal nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom, pretože záver súdu o porušení práva na životné prostredie žalovaným v súvislosti s informovaním verejnosti a nezohľadnením listín žalovaných nie je správny. Začatie zisťovacieho konania v danej veci bolo v súlade so zákonom o posudzovaní. Pri rozhodovaní o tom, či sa predmetný strategický dokument bude posudzovať podľa zákona č. 24/2006 Z.z. vychádzal dôsledne z hľadísk ustanovených v § 7 ods. 4 cit. zákona. Oznámenie o vypracovaní strategického dokumentu bolo zverejňované spôsobom, ktorý je súladný s cit. zákonom a súčasne vyhovuje účelu a požiadavkám na informovanie verejnosti vyplývajúcim z ustanovení Aarhuského dohovoru a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/35/ES, ktorou sa zabezpečuje účasť verejnosti pri navrhovaní určitých plánov a programov týkajúcich sa životného prostredia a ktorou sa mení a dopĺňa s ohľadom na účasť verejnosti a prístup k spravodlivosti. Oznámenie preukázateľne zverejnil na webovom sídle Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky a súčasne vyzval obstarávateľa na zverejnenie oznámenia zákonom predpísaným spôsobom. Plnenie týchto povinností zo strany žalovaného hodnotí súd jednostranne len s ohľadom na spôsob, akým oznámenie zverejnilo Mesto Sliač, teda subjekt odlišný od žalovaného ako príslušného orgánu. Verejnosť tak mala možnosť

dozvedieť sa o začatom zisťovacom konaní nielen cestou oznámenia na úradnej tabuli Mesta Sliač, ktorý spôsob považuje súd za nedostatočný, ale aj prostredníctvom internetu, teda spôsobom umožňujúcim komukoľvek jednoducho vyhľadávať informácie.

Žiadal preto, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že konanie o žalobe žalobcov o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 18. júla 2013, č. A/2013/00876/Rozh/ Mar zastavil, alebo aby v celom rozsahu rozsudok krajského súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

Žalobcovia 1/, 2/ vo vyjadrení k odvolaniu žiadali rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť, lebo správne vyhodnotil, že konaním žalovaného boli porušené práva žalobcov 1/,2/, vyplývajúce z čl. 44 a čl. 46 ods. 2 Ústavy SR. Odvolanie žalovaného označili za účelové, nedôvodné a bezpredmetné. Uviedli, že rozhodnutie žalovaného síce nemá tzv. konštitutívne účinky, ale napriek tomu zasiahlo do ich práv, a to práva na priaznivé životné prostredie podľa čl. 44 Ústavy SR, práva na inú ochranu podľa čl. 46 Ústavy SR a práva účasti zainteresovanej verejnosti na posudzovaní vplyvu na životné prostredie vyplývajúcu zo smerníc ES/EU a Aarhuského dohovoru. Pokladajú sa preto za verejnú, zainteresovanú na ochrane životného prostredia. Poukázali aj na poučenie, obsiahnuté v preskúmanom rozhodnutí žalovaného, podľa ktorého je rozhodnutie preskúmateľné súdom. Podľa názoru žalobcov 1/ a 2/ preskúmané rozhodnutie nie je rozhodnutím vymenovaným v § 248 OSP, spĺňa podmienky podľa § 244 ods. 3 a § 247 ods. 1 a 3 OSP a je preto preskúmateľné súdom. Žalobcovia 1/ a 2/ ďalej uviedli, že konaním žalovaného v zisťovacom konaní im bolo obmedzené bránenie práva na priaznivé životné prostredie, keď samotný žalovaný nedostatočne skúmal účasť zainteresovanej verejnosti a ani pritom nevynaložil, s ohľadom na vážnosť zásahu do životného prostredia, úsilie na zabezpečenie jej účasti. V rozpore so zákonom nevykonával povinné posudzovanie, ale vykonával len zisťovacie konanie, v ktorom následne odmietol strategický dokument povinne posudzovať. Žalobcovia 1/ a 2/ k označenej judikatúre najvyššieho súdu uviedli, že v spornej veci ju nemožno použiť, lebo jej predmetom bolo preskúmanie záverečného stanoviska, ktoré vydal správny orgán na základe povinného posudzovania. V tomto konaní bolo predmetom konania rozhodnutie, ktorým správny orgán zamietol vykonanie povinného posudzovania vplyvu strategického dokumentu na životné prostredie, a teda malo byť vydané záverečné stanovisko. Pokiaľ ide o namietanú aktívnu legitímáciu žalobcov 1/, 2/ poukázali na článok 9 Dohovoru, ktorý priznal špecifické postavenie združeniam osôb, ktorých cieľom je chrániť životné prostredie. Hlavným dôvodom založenia občianskeho združenia ako pokračovateľa petičného výboru bolo práve zlepšenie procesného postavenia žalobcu 2/ v zastupovaní obyvateľov, podpísaných na petícii, lebo má bezpochyby právnu legitímáciu a môže tak byť účastníkom súdneho konania. V rámci podmienok a účelu Aarhuského dohovoru a smernice 2003/35/ES je neprípustné, aby bola zainteresovaná verejnosť akokoľvek obmedzovaná pri uplatňovaní svojich práv v konaní, týkajúcom sa životného prostredia. Ďalej trval na svojom právnom názore vyjadrenom v žalobe, že strategický plán predložený Mestom Sliač musí byť podľa prílohy č. 8, tabuľka č. 13, časť A zákona č. 24/2006 Z.z. povinne posudzovaný, lebo jeho súčasťou je návrh plánu výstavby rýchlostnej cesty R2 Zvolen západ - Zvolen východ. Tiež namietal, že žalovaný nesprávne vyhodnotil význam očakávaných vplyvov na životné prostredie, keď bližšie neskúmal možný vplyv výstavby rýchlostnej cesty na prírodné liečivé pramene v I. a II. ochrannom pásme v okolí mesta Sliač a Kováčová. Vyslovil názor, že zverejnenie listu žalovaného, v ktorom oznámil kam je potrebné predkladať pripomienky a návrhy ohľadne posudzovania strategického dokumentu, bolo nedostatočné a nespĺňalo náležitosti, ktoré sú požadované § 6 citovaného zákona. Zverejnenie oznámenia o vypracovaní strategického dokumentu na webovom sídle príslušného ministerstva bolo v danej veci nedostatočné. Obyvatelia mesta Sliač neboli vôbec oboznámení s tým, že by sa konalo nejaké posudzovanie strategického dokumentu na ich území. Ak by boli dostatočne informovaní elektronickým spôsobom na internetovej stránke mesta o tom, že sa vykonáva zisťovacie konanie a bližšie informácie je možné nájsť na webovej stránke ministerstva, až takéto oznámenie by bolo možné posúdiť ako dostatočné, v súlade s vyššie uvedenými právnymi predpismi. Krajský súd zobral do úvahy potrebu zvýšenej ochrany životného prostredia s ohľadom na jeho rekreačný a rehabilitačný charakter, potrebu zabezpečenia zvýšenej ochrany prírodných liečivých prameňov ako dôvod hodný osobitného zreteľa.

Žalobcovia 1/ 2/ ďalej poukázali na zmenu v § 4 ods. 2 písm. c/ zákona č. 24/2006 Z.z., (zákonom č. 448/2012 Z. z.), podľa ktorej s účinnosťou od 1. januára 2013 zisťovacie konanie malo prebehnúť aj keď išlo o malú zmenu strategického dokumentu na rozdiel od predchádzajúceho znenia, ktoré vyžadovalo zásadné zmeny strategického dokumentu uvedeného v prílohe č. 1. Podľa názoru žalobcov

1/ a 2/ žalovaný rozhodol na základe neúčinného právneho predpisu. Žiadal, aby odvolací súd, vychádzajúc zo zásady únievej lojality podľa čl. 4 ods. 3 Zmluvy o EÚ, vykladal malú zmenu strategického dokumentu podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona č. 24/2006 Z.z. v čo najväčšej možnej miere s cieľom a účelom smernice 2001/42/ES tak, že strategický dokument Územný plán Mesta Sliač - zmeny a doplnky č. 6, nie je menšou modifikáciou plánov a programov podľa čl. 3 ods. 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie, a teda ani malou zmenou strategického dokumentu podľa § 4 ods. 2 písm. c) citovaného zákona. Žiadali, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu z 11. decembra 2013, č. k. 23S/290/2013-39 potvrdil, ako vecne správny a súčasne žiadali náhradu trov odvolacieho konania. Tiež navrhli konanie prerušiť a Súdnemu dvoru Európskej únie predložiť predbežnú otázku o výklade čl. 3 ods. 3 smernice 2001/42/E, ktorá sa týka pojmu „menšie modifikácie plánov a programov“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 a § 250s OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250l ods. 2 v spojitosti s § 250ja ods. 2 OSP) dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

Podľa článku 44 ods. 1 až 4 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo na priaznivé životné prostredie, každý je povinný chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo, nikto nesmie nad mieru ustanovenú zákonom ohrozovať ani poškodzovať životné prostredie, prírodné zdroje a kultúrne pamiatky.

Štát dbá o šetrné využívanie prírodných zdrojov, o ekologickú rovnováhu a o účinnú starostlivosť o životné prostredie a zabezpečuje ochranu určeným druhom voľne rastúcich rastlín a voľne žijúcich živočíchov.

Podľa článku 2 bod 5 Aarhuského dohovoru "zainteresovaná verejnosť" znamená verejnosť, ktorá je alebo by mohla byť ovplyvnená rozhodovacím procesom týkajúcim sa životného prostredia alebo sa o tento proces zaujíma; pre potreby tejto definície sa mimovládne organizácie podporujúce ochranu životného prostredia a splňajúce všetky požiadavky vnútroštátneho práva považujú za zaujímavé sa o rozhodovací proces.

Podľa § 244 ods. 3 OSP rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť

práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Podľa § 247 ods. 1 OSP podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 248 OSP súdy nepreskúmajú

- a) rozhodnutia správnych orgánov predbežnej povahy a procesné rozhodnutia týkajúce sa vedenia konania,
- b) rozhodnutia, ktorých vydanie závisí výlučne od posúdenia zdravotného stavu osôb alebo technického stavu vecí, ak samy osebe neznameniajú právnu prekážku výkonu povolania, zamestnania alebo podnikateľskej alebo inej hospodárskej činnosti,
- c) rozhodnutia o neprízní alebo odňatí odbornej spôsobilosti právnickým osobám alebo fyzickým osobám, ak samy osebe neznameniajú právnu prekážku výkonu povolania alebo zamestnania,
- d) rozhodnutia správnych orgánov, ktorých preskúmanie vylučujú osobitné zákony.

Podľa § 250i ods. 1 OSP pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 2 zákona č. 24/2006 Z.z. účelom zákona je najmä

- a) včasne a účinne zabezpečiť vysokú úroveň ochrany životného prostredia a prispieť k integrácii environmentálnych aspektov do prípravy a schvaľovania strategických dokumentov so zreteľom na podporu trvalo udržateľného rozvoja,
- b) zistiť, opísať a vyhodnotiť priame a nepriame vplyvy navrhovaného strategického dokumentu a

navrhovanej činnosti na životné prostredie,

c) objasniť a porovnať výhody a nevýhody návrhu strategického dokumentu a navrhovanej činnosti vrátane ich variantov a to aj v porovnaní s nulovým variantom,

d) určiť opatrenia, ktoré zabránia znečisťovaniu životného prostredia, zmiernia znečisťovanie životného prostredia alebo zabránia poškodzovaniu životného prostredia,

e) získať odborný podklad na schválenie strategického dokumentu a na vydanie rozhodnutia o povolení činnosti podľa osobitných predpisov.

Podľa § 3 písm. c) zákona č. 24/2006 Z.z. strategický dokument je návrh politiky, rozvojovej koncepcie, plánu a programu vrátane strategických dokumentov, spolufinancovaných Európskou úniou, ako aj ich zmeny, ktoré sú predmetom prípravy a schvaľovania na štátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni alebo ktoré sú pripravované na schválenie prostredníctvom parlamentného alebo vládneho postupu a ktoré vyžadujú predpisy, ktoré by mohli mať vplyv na životné prostredie vrátane vplyvu na chránené územia chránené podľa osobitných predpisov okrem materiálov legislatívnej povahy.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 24/2006 Z.z. predmetom posudzovania vplyvov strategických dokumentov je strategický dokument pripravovaný pre oblasť poľnohospodárstva, lesníctva, rybárstva, priemyslu, energetiky, dopravy, odpadového hospodárstva, vodného hospodárstva, telekomunikácií, cestovného ruchu, územného plánovania alebo využívania územia, regionálneho rozvoja a životného prostredia, ako aj strategický dokument spolufinancovaný Európskou úniou, ktoré majú pravdepodobne významný vplyv na životné prostredie a zároveň vytvárajú rámec na schválenie niektorej z navrhovaných činností uvedených v prílohe č. 8 okrem strategických dokumentov, ktoré určujú využívanie malých území na miestnej úrovni.

Podľa § 4 ods. 3 zákona č. 24/2006 Z.z. predmetom posudzovania vplyvov strategických dokumentov je aj strategický dokument vrátane jeho zmeny, ktorý podľa odborného stanoviska štátneho orgánu ochrany prírody a krajiny má samostatne alebo v kombinácii s iným dokumentom alebo činnosťou pravdepodobne významný vplyv na územie patriace do európskej sústavy chránených území, navrhované chránené vtáčie územie alebo územie európskeho významu (ďalej len "územie sústavy chránených území").

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 24/2006 Z.z. dotknutý orgán a dotknutá obec doručia písomné stanoviská k oznámeniu príslušnému orgánu do 15 dní od doručenia oznámenia. Verejnosť môže doručiť svoje písomné stanovisko k oznámeniu príslušnému orgánu do 15 dní odo dňa, keď bolo oznámenie zverejnené podľa odseku 5.

Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 24/2006 Z.z. ak ide o strategické dokumenty uvedené v § 4 ods. 2 a 3, vykoná príslušný orgán na základe oznámenia predloženého obstarávateľom zisťovacie konanie, či sa strategický dokument bude posudzovať podľa tohto zákona. Pre náležitosti oznámenia v zisťovacom konaní platí § 5 ods. 5 až 7 (ods. 2). Na zisťovacie konanie sa vzťahujú obdobne § 5 ods. 1 a 2 a § 6 (ods. 3).

Podľa § 7 ods. 4 a 5 zákona č. 24/2006 Z.z., ak ide o rozhodovanie, či sa návrh strategického dokumentu bude posudzovať podľa tohto zákona, príslušný orgán prihliada najmä na

a) kritériá pre zisťovacie konanie uvedené v prílohe č. 3,

b) význam očakávaných vplyvov na životné prostredie,

c) stanoviská podľa § 6 ods. 6,

d) výsledky konzultácií vykonaných podľa § 63.

Príslušný orgán rozhodne do 15 dní od uplynutia lehôt podľa § 6 ods. 6 o tom, či sa strategický dokument bude posudzovať podľa tohto zákona. Rozhodnutie musí byť odôvodnené. Príslušný orgán sa v odôvodnení vysporiada so stanoviskami doručenými podľa § 6 ods. 6.

Zo spisov vyplýva, že úlohou súdu bolo preskúmať zákonnosť rozhodnutia žalovaného z 18. júla 2013, č.j. A/2013/00876/Rozh/Mar, ktorý ako príslušný správny orgán v zisťovacom konaní rozhodol, že strategický dokument s názvom „Územný plán mesta Sliač - Zmeny a doplnky č. 6", predložený obstarávateľom Mesto Sliač sa nebude posudzovať podľa zákona č. 24/2006 Z. z.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že súd prvého stupňa sa v odôvodnení rozsudku podrobne zaoberal námietkami žalobcov 1/ a 2/, uvedenými v žalobe, ktorými žalobcovia 1/ a 2/ namietali nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného ako aj námietkami žalovaného, ktoré uviedol vo

vyjadrení k žalobe. S odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa sa stotožňuje v celom rozsahu a na zdôraznenie správnosti v zmysle § 219 ods. 2 OSP dopĺňa nasledovné:

Žalovaný v preskúvanom rozhodnutí uviedol poučenie, podľa ktorého možno toto rozhodnutie preskúmať súdom podľa Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku preskúvaniu zásadne podliehajú všetky rozhodnutia orgánov štátnej správy, ktorými sa rozhodlo o právach a povinnostiach fyzických alebo právnických osôb. Zásada tzv. generálnej klauzuly vyplýva z čl. 36 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a z čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Negatívny výpočet rozhodnutí, uvedený v § 248 OSP ktoré nepodliehajú súdnemu preskúvaniu, má v súlade s čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky charakter výnimiek a nesmie byť zásadne rozširovaný.

Z § 248 OSP vyplýva, že preskúvané rozhodnutie žalovaného vydané podľa zákona č. 24/2006 Z.z. nie je vymenované medzi rozhodnutiami, ktoré súdy nepreskúvajú, preto poučenie žalovaného v tomto rozhodnutí zodpovedá zákonu. Aj z neho vyplýva, že žalovaný si bol vedomý skutočnosti, že práva žalobcov 1/ a 2/ na priaznivé životné prostredie budú alebo môžu byť preskúvaným rozhodnutím dotknuté.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z uvedeného dôvodu nepokladal za dôvodnú námietku žalovaného o neprípustnosti žaloby o preskúvanie predmetného rozhodnutia súdom.

Strategickým dokumentom, ktorý bol predmetom zisťovacieho konania, obstarávateľ Mesto Sliač, vykonal aktualizáciu územnoplánovacej dokumentácie mesta Sliač v šestnástich prípadoch zmien, označených ako „Lokalita“ č. 1 až č. 16. Žalobcovia 1/ a 2/ namietali nezákonnosť rozhodnutia, ktorá sa týka nezohľadnenia vplyvu na životné prostredie zmeny označenej ako „Lokalita č. 9 - Dopravná infraštruktúra - rezervná plocha pre alternatívnu trasu R2 - zosúladenie s nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou. Zmeny a doplnky č. 6 riešia predmetnú trasu len ako výhľadovú rezervu územia, nakoľko v súčasnosti stále prebieha prieskum z hľadiska výberu trasy s najnižším dopadom na životné prostredie".

Dostatočne bolo preukázané, že rezervná plocha pre alternatívnu trasu rýchlostnej cesty R2 Zvolen západ - Zvolen východ sa nachádza v ochrannom pásme prírodných liečivých zdrojov v Sliači a v Kováčovej (vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 551/2005 Z.z. ktorou sa vyhlasujú ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov v Sliači a v Kováčovej podľa § 65 ods. 14 zákona č. 277/1994 Z.z. o zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov). Podľa názoru odvolacieho súdu každý zásah do tohto ochranného pásma má za následok, že tento zásah bude mať významný vplyv na životné prostredie a nemožno ho považovať za malú zmenu.

Z článku 44 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva každému povinnosť, aby chránil a zveľaďoval životné prostredie. Žalobca 1/ preto ako fyzická osoba a žalobca 2/ ako občianske združenie fyzických osôb majú nad akúkoľvek pochybnosť status zainteresovanej verejnosti podľa § 6a ods. 1 zákona č. 24/2006 Z.z., ktorá má záujem alebo môže mať záujem o prípravu strategických dokumentov pred ich schválením. Z neho následne vzniká povinnosť žalovaného v rámci posudzovania vplyvov strategických dokumentov na životné prostredie aj v rámci zisťovacieho konania zobrať do úvahy a vyhodnotiť pripomienky zainteresovanej verejnosti, ktorá by mohla byť ovplyvnená uvedeným zisťovacím rozhodovacím procesom žalovaného (článok 2 ods. 5 Aarhuského dohovoru).

Rozhodnutie, ktoré žalovaný vydal v zisťovacom konaní podľa § 7 zákona č. 24/2006 Z.z. sa dotýka žalobcov ako zainteresovanej verejnosti, lebo prijatie strategického dokumentu má vplyv na návrh politiky, rozvojovej koncepcie, plánu a programu vrátane strategických dokumentov pôsobiach na životné prostredie.

Odvolací súd preto sa stotožnil s názorom žalobcov 1/ a 2/ a súdu prvého stupňa, podľa ktorého rozhodnutie žalovaného zasahuje do základného práva žalobcov založených Ústavou Slovenskej republiky, a preto musia mať zabezpečené procesné práva v súvislosti s opravným prostriedkom proti rozhodnutiu správneho orgánu, ktorý sa týka zásahu s pravdepodobným vplyvom na životné prostredie a prírodné liečivé pramene. Aj podľa názoru odvolacieho súdu žalobcovia aj v súlade s Aarhuským dohovorom majú aktívnu legitímáciu podať v súdnom konaní žalobu o preskúvanie zákonnosti rozhodnutia, podľa ktorého sa strategický dokument nebude posudzovať podľa zákona č. 24/2006 Z.z.. Z uvedeného dôvodu je námietka žalovaného o nedostatku aktívnej legitímácie žalobcov neoprávnená.

Žalovaný svoje rozhodnutie o neposudzovaní strategického dokumentu „územný plán mesta Sliač - Zmeny a doplnky č. 6" podľa zákona č. 24/2006 Z.z (v časti „zhrnutie“) odôvodnil tým, že: „Obvodný

úrad životného prostredia Zvolen pri svojom rozhodovaní postupoval podľa § 7 ods. 4 zákona č. 24/2006 Z.z., prihladol na kritéria pre zisťovacie konanie uvedené v prílohe č. 3 zákona, pričom zvažil súhrn všetkých skutočností a ďalšie informácie obsiahnuté v oznámení, s prihliadnutím na význam očakávaných vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľstva ako na stanoviská dotknutých orgánov a rozhodol tak, ako je vo výrokovej časti tohto rozhodnutia. Zo stanoviska žiadneho zo zainteresovaných subjektov nevyplynulo, že je predpoklad očakávaných vplyvov na životné prostredie takého významu, aby vniesli požiadavku na ďalšie posudzovanie strategického dokumentu. OÚŽP Zvolen sa pri svojom rozhodovaní zaoberal pripomienkami uvedenými v stanoviskách zainteresovaných orgánov a akceptoval opodstatnené pripomienky a požiadavky. Verejnosť sa v priebehu zisťovacieho konania k zverejnenému oznámeniu nevyjadřila."

Najvyšší súd Slovenskej republiky z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia zistil, že žalovaný svoje rozhodnutie vyvodil len zo stanovisk dotknutých orgánov podľa § 6 ods. 6 v zmysle § 7 zákona č. 24/2006 Z.z.. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia nemožno zistiť, či a ako žalovaný prihladol na význam očakávaných vplyvov na životné prostredie (§ 7 ods. 4 písm. b/), a ani sa nezaoberal inými kritériami pre zisťovacie konanie uvedené v prílohe č. 3, čo odvolací súd pokladá za nedostatok dôvodov.

Vychádzajúc z účelu zákona č. 24/2006 Z.z. podľa názoru odvolacieho súdu strategický dokument, ktorého súčasťou je návrh plánu výstavby rýchlostnej cesty (Lokalita č. 9) je daný predpoklad, že môže mať priamy alebo nepriamy vplyv na životné prostredie, vrátane vplyvu na zdravie, flóru, faunu, biodiverzitu, pôdu, klímu, ovzdušie, vodu, krajinu, prírodné lokality, hmotný majetok, kultúrne dedičstvo a vzájomné pôsobenie medzi týmito faktormi. Napokon z prílohy č. 8 tabuľky 13 citovaného zákona vyplýva, že diaľnice a rýchlostné cesty sa musia posudzovať bez limitu.

Odvolací súd dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutie žalovaného nezodpovedá zákonu. Vzhľadom na správny právny záver súdu prvého stupňa vyslovený v preskúmanom rozsudku, Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu žalovaného nevyhovel a rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 OSP potvrdil.

V prejednávanej veci žalobcovia 1/ a 2/ boli v odvolacom konaní úspešní, preto majú právo na náhradu trov odvolacieho konania. V odvolacom konaní bol žalobca 2/ zastúpený advokátom, ktorému patrí odmena za jeden úkon právnej pomoci, podanie vyjadrenia k odvolaniu žalovaného (3. marca 2014) vo výške 1/6 výpočtového základu v sume 134 € (§ 11 ods. 4 vyhlášky č. 655/2004 Z.z.) a paušálna náhrada výdavkov vo výške 1/100 výpočtového základu v sume 8,04 € (§ 16 ods. 3 cit. vyhlášky), spolu 142,04 €. Advokát je platiteľom DPH zvyšuje sa odmena a náhrady podľa tejto vyhlášky o daň z pridanej hodnoty (20 %) v sume 28,4 €, ktorú je advokát povinný platiť podľa osobitného predpisu (§ 18 ods. 3 cit. vyhlášky). Spolu náhrada trov v odvolacom konaní činí 170,44 €.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok